

Назва дисципліни		МЕТОДОЛОГІЯ І МЕТОДИ СОЦІАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ			
Рівень вищої освіти		Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти			
Назва спеціальності		053 психологія			
Назва спеціалізації		-			
Форма навчання		Очна (денна), заочна			
Кафедра, що забезпечує		Соціальної роботи і кадрового менеджменту			
курс	2	семестр	3	Викладач:	Проф. Гансова Е. А.
А	Мета і задачі дисципліни				
	Мета дисципліни: ознайомити студентів з методами соціальних досліджень та сформуванню навички застосування цих методів соціальних досліджень у практичній діяльності. Задачі дисципліни: - сформувати комплексне уявлення студентів про специфіку соціальних досліджень та етапи їх проведення; - ознайомити з різними методами соціальних досліджень та особливостями їх застосування у дослідницькій діяльності; - усвідомити специфіку застосування різних методів соціального дослідження; - сформувати базові знання у галузі організації та проведення соціальних досліджень; - отримати уявлення про методика проведення соціальних досліджень в окремих спільнотах та суспільстві в цілому; - сформувати вміння досліджувати різні соціальні процеси та явища за допомогою методів соціальних досліджень; - сформувати навички самостійної розробки інструментарію методів соціальних досліджень; - вміти здійснювати обробку та аналіз даних соціальних досліджень; - вміти надавати прогностичну оцінку та визначати перспективи розвитку соціальних яви та процесів на основі даних отриманих за допомогою методів соціальних досліджень..				
В	Тематика дисципліни				
	1. Загально-наукова методологія. 2. Соціальні дослідження: поняття, етапи, види. 3. Методи збору в соціальних дослідженнях. 4. Методи обробки даних в соціальних дослідженнях. 5. Методи аналізу даних в соціальних дослідженнях.				
С	Стиль та методика навчання				
Організаційно-методичні форми вивчення	Лекційні заняття, практичні заняття, курсова робота, іспит				
Форми контролю	Модульні контрольні роботи, самостійна робота, усний екзамен				
Д	Компетентності				
	ЗК3. Навички використання інформаційно-комунікаційних технологій. ЗК8. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності. СК2. Вміння застосовувати методи рішення соціальних та особистісних проблем людини, групи. СК3. Вміння самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати інформацію щодо предметної області з різних джерел.				
Е	Основні результати навчання				
	РН3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел для вирішення				

	навчально-професійних завдань, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. РН4. Здійснювати реферування наукових джерел, робити самостійні висновки. РН5. Формулювати мету, завдання дослідження відповідно до предметної області, знати процедуру дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу. РН14. Визначати психологічні та соціально-психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. РН17. Вміти здійснювати аналіз групових процесів. РН28. Складати програму соціально-психологічного дослідження соціальних груп. РН30. Демонструвати навички працювати самостійно (курсів роботи, дипломна робота), або в групі.

Розширений план лекцій з дисципліни

«МЕТОДОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Лекційних годин – 15

Викладачі – Гансова Е. А., Лазарева А. О.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Вступне заняття.

Тема 1. Загально-наукова методологія.

Лекція 1. Наукова методологія, види загально-наукових методів та їх застосування в дослідженнях.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Тема 2. Соціальні дослідження: поняття, етапи, види.

Лекція 2. Програма соціального дослідження: структура програми дослідження, принципи її формування.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

Тема 3. Методи збору даних в соціальних дослідженнях.

Лекція 3. Кількісні методика збору інформації, їх види та характеристики.

Лекція 4. Якісні методика збору соціальної інформації.

Лекція 5. Кількісно-якісні методика збору соціальної інформації процедура збору інформації, переваги та недоліки.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.

Тема 4. Методи обробки даних в соціальних дослідженнях.

Лекція 6. Етапи обробки даних, способи перевірки інструментарію та кодування даних).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5.

Тема 5. Методи аналізу даних в соціальних дослідженнях.

Лекція 7. Кількісні та якісні методи аналізу інформації, їх види та технології застосування.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

з дисципліни «Методологія і методи соціальних досліджень»
практичні заняття, годин – 30
Викладач – Гансова Е. А., Лазарева А. О.

Обсяг в годинах	Назва та стислий зміст практичного заняття	Мета роботи
Змістовий модуль 1. Загально-наукова методологія.		
2	Заняття 1. Наукова методологія, види загально-наукових методів та їх застосування в дослідженнях. 1. Суттєвість поняття «методологія». 2. Теорія і практика. 3. Характеристика наукових теорій (теорія системного аналізу, структурний функціоналізм, теорія організації, синергетика, діалектика): цілі, категорії, сфера застосування.	Визначити поняття «методологія» Навести основні категорії системного аналізу. Навести приклад застосування системного аналізу в соціології. Визначити сферу застосування теорії організації. Визначити основні категорії синергетики і діалектики.
2	Заняття 2. Методологічні підходи: принципи їх застосування в дослідженнях. 1. Принципи об'єктивного та суб'єктивного підходів. 2. Загальна характеристика	Виділити та вміти характеризувати основні принципи методологічних підходів у соціальних дослідженнях. Вміти розрізняти суб'єктивний та об'єктивний напрямки в науковій методології.

	суб'єктивного та об'єктивного напрямків: представники, основні ідеї. 3. Принципи неокантіанства. 4. Поняття соціального факту в соціології. 5. Індикатори - факти, що використовуються для соціологічного виміру. Принципи пошуку індикаторів	Знати індикатори, що застосовуються для соціологічного виміру та вміти їх застосовувати.
Змістовий модуль 2. Соціальні дослідження: поняття, етапи, види.		
2	Заняття 3. Класифікація соціальних досліджень, їх характеристика. 1. Принципи соціальних досліджень 2. Проблема достовірності соціального дослідження. 3. Основні критерії класифікації видів соціального дослідження. 4. Класифікація за глибиною вивчення: розвідувальне, описове, аналітичне дослідження. 5. Класифікація за частотою проведення, за способом забезпечення репрезентативності, за масштабом дослідження..	Навчитися характеризувати специфіку різних видів соціальних досліджень. Розуміти сутність соціальних досліджень. Розвинути навички виділення видів соціальних досліджень за різними видами класифікацій.
2.	Заняття 4. Етапи організації та проведення соціальних досліджень. 1. Підготовчий етап дослідження: основні заходи та оцінка ресурсів. 2. Польовий етап дослідження: технології збору інформації. 3. Обробка даних: форми та технологічні ресурси. 4. Аналітичний етап дослідження: специфіка аналізу даних соціальних досліджень.	Навчитися характеризувати специфіку організації та проведення кожного з етапів соціального дослідження. Розуміти сутність технологій проведення дослідження. Розвинути навички оцінки діяльності організацій, що проводять соціальні дослідження у напрямку виявлення їх ефективності.
Змістовий модуль 3. Програма соціального дослідження: розділи та елементи програми.		
2.	Заняття 5. Структура програми соціологічного дослідження, принципи її формування. 1. Поняття програми соціологічного дослідження. 2. Функції програми дослідження. 3. Теоретико-методологічний розділ програми дослідження. 4. Основні елементи методологічного розділу дослідження. 5. Процедурний розділ програми дослідження. 6. Вимоги щодо складання програми.	Описати проблемну ситуацію за обраною темою соціологічного дослідження. Визначити об'єкт та предмет дослідження. Сформулювати цілі та задачі дослідження. Визначити до якого типу належить наведені гіпотези.

	7. Основні розділи робочого плану дослідження	
2.	Заняття 6. Відбір та робота з учасниками дослідження: методи відбору та форми роботи. 1. Суттєвість вибіркового методу. 2. Елементи вибіркової сукупності. 3. Поняття генеральної та вибіркової сукупності. 4. Принципи формування вибіркової сукупності. 5. Способи формування вибіркової сукупності: простий випадковий відбір, багатоступеневий відбір, систематичний відбір, стратифікований відбір. 6. Властивості вибірки.	Вміти визначати генеральну та вибірку сукупність. Розуміти особливості та відмінності між методами відбору вибіркової сукупності. Навчитися застосовувати різні методи формування вибіркової сукупності в залежності від характеристик учасників дослідження.
Змістовий модуль 4. Методи збору в соціальних дослідженнях.		
2	Заняття 7. Опитувальні методика, їх види та характеристики. 1. Роль опитування в соціальних дослідженнях. 2. Метод анкетного опитування: специфіка, переваги й недоліки. 3. Вимоги щодо проведення анкетування. Види анкетного опитування. 4. Сфера застосування інтерв'ю. 5. Специфіка, переваги й недоліки методу. 6. Види інтерв'ю: по способу формалізації, за місцем проведення, за кількістю учасників. 7. Фактори, що впливають на процес проведення інтерв'ю. 8. Етапи підготовки інтерв'ю.	Визначити специфіку методу опитування. Надати характеристику видам опитування. Визначити основні вимоги щодо проведення телефонного опитування. Розробити опитувальник телефонного інтерв'ю за визначеною темою.
2	Заняття 8. Метод спостереження в соціальних дослідженнях, процедура збору інформації. 1. Сутність методики спостереження в соціальних дослідженнях: процедура збору інформації. 2. Види методів спостереження, їх характеристика. 3. Інструментарій методу спостереження. 4. Переваги і недоліки методу спостереження.	Розуміти специфіку методу спостереження в соціальних дослідженнях. Навчитися формувати інструментарій методу спостереження. Вміти застосовувати інструментарій методу спостереження в соціальних дослідженнях.
2.	Заняття 9. Метод соціального експерименту в соціальних дослідженнях, принципи застосування. 1. Сутність методу соціального	Розуміти специфіку методу експерименту в соціальних дослідженнях. Навчитися формувати інструментарій методу соціального експерименту. Вміти застосовувати інструментарій

	експерименту, процедура збору інформації. 2. Види експерименту, їх характеристика. 3. Інструментарій методу експерименту. 4. Переваги і недоліки методу експерименту.	методу експерименту в соціальних дослідженнях.
2	Заняття 10. Метод контент-аналізу в соціальних дослідженнях, етапи та технологія збору інформації. 1. Сутність методу контент-аналізу, процедура збору інформації. 2. Традиційний метод та формалізований методи аналізу документів. 3. Види документів, їх характеристика. 4. Інструментарій методу контент-аналізу. 5. Переваги та недоліки методу контент-аналізу.	Розуміти специфіку методу контент-аналізу в соціальних дослідженнях. Навчитися формувати інструментарій методу контент-аналізу. Вміти застосовувати інструментарій методу контент-аналізу в соціальних дослідженнях.
Змістовий модуль 5. Методи обробки даних в соціальних дослідженнях		
2	Заняття 11. Етапи обробки даних, способи перевірки інструментарію та кодування даних). 1. Процедура перевірки інструментарію. 2. Види кодування інформації, цільове призначення кодування інформації.	Навчитися проводити перевірки інструментарію на правильність заповнення. Вміти застосовувати різні види кодування даних.
2.	Заняття 12. Програми внесення даних в комп'ютер, види програм, особливості роботи з ними. 1. Обробка інформації за допомогою програми EXCELL 2. Обробка інформації за допомогою програми SPSS. 3. Обробка інформації за допомогою програми NVIvo.	Навчитися проводити обробку даних за допомогою програм EXCELL, SPSS, NVIvo. Вміти застосовувати програми обробки даних для різних видів масивів даних соціальних досліджень.
Змістовий модуль 6. Організація діяльності центрів зайнятості в системі соціального захисту населення.		
2.	Заняття 13. Кількісні методи аналізу інформації, їх види та технології застосування. 1. Одномірний кількісний аналіз. 2. Двомірний кількісний аналіз. 3. Багатомірний кількісний аналіз. 4. Шкали вимірювання кількісних даних.	Ознайомитися з видами кількісного аналізу даних. Провести кількісний аналіз даних проведеного дослідження.
2.	Заняття 14. Якісні методи аналізу інформації, їх види та технології застосування.	Сформулювати уявлення щодо різних видів якісних методів аналізу даних. Опанування навичками застосування

	1. Кореляційний аналіз даних. 2. Факторний аналіз даних. 3. Регресійний аналіз даних. 4. Кластерний аналіз даних.	одного з методів аналізу даних соціального дослідження.
2.	Заняття 15. Складання звіту соціального дослідження, вимоги та форми звіту. 1. Структура звіту: основні розділи. 2. Рекомендації з оформлення звіту соціального дослідження.	Ознайомити зі структурою звіту. Сформувати навички написання звіту соціальних досліджень.